

REDACTOR

DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMIN.
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOUMANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unirea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 70 Lei

Pe 6 luni . . . 35 Lei

Pe 3 luni . . . 18 Lei

Numărul 1.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond.
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Pentru restanțieri.

Cu începutul anului am suprimat foaia, conform anunțurilor anterioare, tuturor abonaților cari nu aranjaseră deplin măcar anul 1921. Cu începutul lui Aprilie c. vom suprima acum foaia și pentru aceia, cari mai au restanțe pe anul trecut.

Rugăm deci cu insistență pe toți restanțierii anului 1922 să binevoiască a ne trimite fără întârziere resturile de abonament pe anul trecut, pentru a nu avea neplăceri cu sistarea foii, pe care apoi cei mai mulți ne-o reclamă de nou.

Cu o cale rugăm și pe ceilalți cititori să nu-și uite de noi, ci să ne trimită și abonamentul curent, pe 1923, fiindcă se știe doar, că abonamentul pretutindeni se plătește înainte.

RED. și ADM. „UNIRII“.

O lipsă arzătoare

de P. Augustin A. Pop.

La rubrica „Actualități“ a revistei „Cultura Creștină“ se afla, în numărul 1—2 al anului trecut 1922, un articol care purta titlul „Spre o nouă ediție a Scripturii românești“ semnat de pâr. Dr. Victor Macaveiu. Perspectiva, ce ne-o oferea sfârșitul aceluia articol asupra sorții viitoare a manuscrisului repausatului canonic Szmigelski era pentru noi, cari așteptam Biblia ca atâta nerăbdare, o amară desiluzie, care ne-o lumina doar o singură rază de nădejde, aceea pe care ne-o da autorul, că „noua ediție trebuie să vină cât mai curând“. De atunci a trecut un an și jumătate, și iată suntem tot unde am fost.

Samuil Clain simțea atât de viu „marea pagubă sufletească a neamului și a bisericii“ din lipsa sfintei Scripturi, încât însuși s'a apucat de lucru și în scurtă vreme Biblia ieșea de sub tipar. Astăzi, după 125 ani, ne aflăm în starea bolnavului, care, nemâncat de zile, crede, că nu are trebuință de mâncare și nici foame nu simte, în vreme ce trupul îi se uscă și pierce, Așa și noi, lipsiți de atâtea decenii de hrana sfintelor Scripturi, părem a fi îndestuliți cu sfertările noastre, și credem că mergem înainte, în vreme ce viața noastră sufletească, orișunde începe a înflori, de grabă lăncezește, pentru că e sădită într'un pământ, din care lipsește apa vie a Scripturilor.

Paguba ce izvorește pentru biserica noastră din lipsa unei ediții oficiale a Bibliei, e

enormă, și orice întârziere o mărește. Editarea ei în aceste timpuri de prefacere e o trebuință, care nu poate suferi nici o întârziere și nu trebuie să cunoască nici o piedecă.

O cere *preoțimea*.

Preotul fără s. Scriptură și-a pierdut contactul spiritual cu Dumnezeu, și nu e în stare să pătrundă în tainele vieții sufletești, ci se pierde într'un formalism sec; e un povățuitor desorientat pe căile mântuirii; medic bolnav și neputincios de-a da altora o sănătate durabilă; lumină rătăcitoare și nesigură; învățator sărac în știință, pe care în grabă o eshauriază; tată, dela care fiii înzădar cer pâinea cuvântului, căci nu are de unde să le-o dea; păstor lipsit de pășune îndestulătoare pentru oile sale; călător lipsit de hrană, cu toți tovarășii săi, prin deșerturile lumii înrăutățite; comandant lipsit de arme a unei turme, pe care lupi răpitori, purtând aceeaș Biblie — lor și spre pierzare! — vin să o amăgească pe cărările unui pietism bolnav și pierzător. El însuși adeseori se clatină, slăbește, dar Mângâietoriul nu l cercetează; cuvântul puternic și făcător de viață al Spiritului, carele grăiește prin sfintele Scripturi, el nu-l aude, nu-l știe. Bine zice s. Ieronim (Epist. 53. către Paulin): „Cel ce nu știe Scripturile, nu știe puterea lui Dumnezeu și înțelepciunea lui; a nu cunoaște Scripturile înseamnă a nu cunoaște pe Hristos“.

O cer *credincioșii*.

Credincioșii fără s. Scriptură sunt ca o turmă fără pășune. Atâtea minunate învățături și îndemnuri, atâtea luminoase pilde de eroism și virtute, de înălțare a celor smeriți și surpare a celor mândri, atâtea dovezi de iubirea, bună-tatea, purtarea de grijă și dreptatea lui Dumnezeu rămân îngropate în galbenele file ale manuscriselor scripturale netipărite, pe când afară în lume credincioșii lăncezesc în întunec, mahniri, lovituri grele, rătăcirii primejdioase, slăbiciuni, descurajeri, căutând mângâiere și tărie. S. Vasile Marele ne spune, că: „întreagă Scriptură e scrisă prin sfântul Spirit, ea să fie pe seama tuturor sufletelor ca și o officină obștească de tămăduire, în care fiecare să-și poată afla leacul mântuitor și potrivit boalei sale“ (Hom. asupra ps. 1).

Fără s. Scriptură *oratoria bisericească* rămâne slabă, fără putere, fără avânturi mari, fără adâncimi și înălțimi: apă mică și — statută, pururea aceeaș, căci nu se primenește de nicăiri. Pentru un orator bisericesc „lucrul cel dintâiu și temelul tuturor este: să cunoască cât se poate de bine Scriptura vechiului și noului Testament“, zice Bossuet. Și aceasta nu numai pentru că sfintele Scripturi sunt: „Comoara cea mai bogată de cerești învățături“ — vorba s. Ioan Gură de aur (Hom. 21. as. Fac.) —, ci și pentru că ele sunt: „Necurmăte izvoare de mântuire“, cum zice s. Atanasiu (Epist. fest. 39.); căci, după acelaș s. Ioan Gură de aur (Hom. 46 as. Mat.): „Cuvintele Scripturilor, fie cât de simple și nemăiestrite, sunt vii, fiindcă înăuntrul cuprinsului lor se ascunde

adevărul dumnezeesc, ca și sângele încluiat în artere, și pentru aceea ele dau viață celui ce le ascultă“. Numai cel ce își adapă sufletul la izvoarele Scripturilor, va putea să grăiască cuvintele vieții, cari prin Spiritul sfânt se revarsă din ele: mișcă, cutremură, aprind, înfrâng, întore la Dumnezeu inimele oamenilor. Altmintrelea oratorul bisericesc devine: aramă sunătoare, cuvânt fără viață.

Fără s. Scriptură nici nu se poate vorbi la noi de *studiul biblic*, care e cheia înțelegerii cărților sfinte și e temelia studiilor teologice. Acest studiu la noi îl fac deocamdată — în felul lor primitiv și greșit — pocăiții, căci ei au Biblia. Pocăitul, cu Biblia în mână, fanatizat de pietismul său bolnav, sprijinindu-și rătăcirile cu autoritatea dumnezeiască a Scripturii, pe care o esplică greșit și mai aducând și dovada unei vieți trăite sub influința acestui fanatism, vine în mijlocul poporului, ca cel ce are putere, în fața căreia omul de rând al poporului stă, încurcat, neîndrăznind se respingă autoritatea Scripturii invocată în favorul rătăcirii și fanatismul tradus în faptă, și astfel demulteorii se lasă amăgit. Primejdia e foarte mare și nu trebuie să o micșorăm. Acest flagel amenință pe creștini în toate părțile țării noastre. Singura armă de apărare e aceeaș Biblie, ediție oficială, cu adnotații, cetită și răscetită, și mai ales trăită în adevărurile ei veșnice.

Fără s. Scriptură nu se poate face *literatură teologică*, fiindcă s. Scriptură e „cuvântul lui Dumnezeu, izvorul principal al teologiei, fundamentul indispensabil al predicării și al învățaturii creștinești“ (Vigouroux: Manual biblic). Lipsind izvorul n'ai de unde scoate; lipsind fundamentul, nu ai pe ce te sprijini, nu ai pe ce zidi. Ori doară vom constrânge pe scriitorii acestei literaturi, să traducă fiecare textul biblic după priceperea sa? Ori, ce e și mai rău: să scoată dovezile credinței noastre din edițiile scripturale ale altor confesiuni?

Fără s. Scriptură nu se poate face *literatură ascetică*. Aceasta izvorește din prisosința sufletelor, cari trăiesc viața sfântului Spirit. Aceste suflete se adapă însă la izvorul Scripturilor. Lipsind deci viața sufletească mai intensivă, lipsește și manifestarea ei în tipar. De aceea la noi astfel de opere nu se prea scriu, iar traduceri sunt foarte puține.

Fără s. Scriptură peste tot devine imposibilă *ori ce desvoltare a literaturii bisericești*, din motivul, că redarea textelor biblice în românește e lăsată la arbitriul fiecăruia; nimeni nu își ia însă bucuros această sarcină și răspundere. De aceea textele biblice, pe cari le folosim mai des în scrieri și cuvântări, sunt scoase de regulă din pericopele cunoscute în oficiul nostru liturgic. Nu așa Samuil Clain și Petru Maior, cari, mai fericiți decât noi, cutreerău în largă voie întreg cuprinsul Scripturilor.

Fără s. Scriptură *educația preoțimei* în Seminarii e defectuoasă. Căci dacă „Papa Leon

al XIII-lea în enciclica sa: „Providentissimus Deus“ numește studiul biblic în Seminarii: prima necesitate, ce vom zice noi, cari nu putem pune la îndemână clericilor nici baremi textul s. Scripturi? Sunt preoți — marea majoritate —, cari nici când n'au cetit Biblia întreagă: și mai sunt unii, cari au o idee cu totul confuză despre adevăratul ei cuprins. Aceasta nu e vina profesorilor, nici a educației, ci a faptului, că Biblia e inaccesibilă.

Fără s. Scriptură *asociațiile și reuniunile de pietate* vor tânji, că le lipsește prima și cea mai de frunte lectură spirituală, care nu lipsește nici într-o instituție similară din Apus. Viața spirituală a reuniunilor își are rădăcinile adânc înfipte în sfințele Scripturi. Nici un fel de altă carte nu le poate suplini, căci lipsește însuflețirea și puterea sfântului Spirit, care ne vorbește din fiecare sir al Scripturilor.

Fără s. Scriptură nu va putea înflori în Biserica noastră *ordul călugăresc*. Călugărilor li-se cere croizm, dar hrana zilnică a eroilor le lipsește. Dacă „dreptul din credință trăiește“, cu cât mai vărtos călugărul, care a adus suprema jertfă ziditorului său: pe sine însuși întreg și necondiționat! Toată manifestarea lui trebuie să fie isvorită s'au sprijinită pe motive supranaturale și îndreptată spre eternitate. Pășunea minții lui, odihna și contemplația de zi și noapte a sufletului lui trebuie să fie s. Scriptură.

În sfârșit, fără s. Scriptură *biserica întreagă* e ca un pământ fără de apă. Se zămislesc gânduri mari și mor fără de vreme; se aprind însuflețiri, ca să se stângă de grabă; se pornesc avânturi frumoase, dar aripile lor curând se ostenesc și se pleacă spre pământ; se fac eforturi, cari în scurtă vreme slăbesc și rămân neputincioase. Ca și alte popoare, avem și noi suflete cari se sfoțează din răspuneri spre culmile sfințeniei, la care alții în alte părți au ajuns. Înzădar! Cerul bisericii noastre rămâne fără stele: *sfinții lipsesc*, căci lipsește apa vie a Scripturilor, în care se cufundă sfinții în contemplațiile lor de zi și noapte, nu numai cei din vremile vechi, ci și cei de astăzi. Citesc întâmplător în procesul de introducere a cauzei de beatificare și canonizare a surorii Terezia de Lisieux, moartă în 1897 în vârstă de 24 ani: „Îndrăgise mai ales sfânta Scriptură, o purta necurmat cu sine, o cerceta în stăruitoare meditații și pascându-se în ea se copieșea de-o nespūsă desfătare“. Ea însăși scrie despre sine: „Uneori, cetind anumite tratate ascetice, în cari calea perfecțiunii se arată printre mii de greutăți, ... bietul meu suflet cade obosit. Inchid știutoarea carte, care-mi face durere de cap și-mi secătuiește sufletul și iau s. Scriptură. Atunci totul se preschimbă în lumină; un singur cuvânt descopere înaintea inimei mele orizonturi infinite; calea perfecțiunii îmi pare ușoară; văd, că e de ajuns a-și recunoaște nimicnicia sa și a se lăsa ca un prunc în brațele bunului Dumnezeu“. O mărturie spune despre ea, că: „sfințele Scripturi nu aveau nimic ascuns pentru ea, într'atâta știa să le descopere toate frumșețile“. Și nu era de mirat, căci — după o altă mărturie — „Sfințele Scripturi erau nutremântul inimei sale“.

Dacă singuratiche suflete, pentruca să-și susțină viața supranaturală, trebuie să se nutrească cu hrana Scripturilor cea „dulce ca mierea și fagurul“ cu atât mai vărtos biserica întreagă, corpul mistic al lui Hristos. Cu ea s'au nutrit Apostolii, martirii, sfinții Părinți și întreagă biserica veche, cum dovedesc toate scrierile rămase din acele vremi. Tot ea a fost izvorul necurmat de primenire a bisericii în decursul veacurilor lungi până astăzi. Dar lasă să grăiască aici Cornelius a Lapide: „Biserica din s. Scriptură a scos statornicie și tărie, când se purtau luptele martirilor, dea-

colo luminile înțelepciunii, răurile elocinței în veacurile Părinților învățători ai bisericii, ... deacolo a scos în timpurile ereticilor dovezele credinței, cu cari a surpat ereziile. Din ea a învățat umilită și modestie în vreme de pace, răbdare în vreme de restriște, statornicie și răvnă în timp de lăncezală. În sfârșit, când după scurgerea atâtor ani s'a diformat prin vechime, prin slăbiciuni și rane, din ea și-a refăcut pierduta curățenie și s'a reintors la vechea stare și vrednicie a virtuții“.

Iar noi suntem lipsiți de acest izvor. Versiunea lui Clain nu e accesibilă, iar edițiile pregătite afară de biserica noastră, o conștiință delicată nu le va folosi. În fața pierderilor enorme, pe cari ni-le pricinuieste lipsa s. Scripturi, trebuie să facem totul, să curmăm cât mai curând această lipsă. Un sat de oameni, când doresc să-și ridice o biserică, pun umăr la umăr, fac eforturi neobișnuite și scot lucrul la capăt. Zidirile astăzi cer spese mari, și cu toate acestea se zidesc case, ba chiar și biserici. *S. Scriptură e cea mai monumentală biserică, a căreia spese de zidire abia se urcă la prețul unei case mijlocii*. Făcut-am noi alte lucruri, mai mari și mai costisitoare decât aceasta. Amintesc numai fondul cultural orfelinatului, etc. Oare să nu poată scoate la cale o întreagă provincie bisericească, ceace o singură comunitate într'un elan de însuflețire săvârșește?

Sufletul nostru este flămând după pâinea Scripturilor. Până când va lăncezi așteptând?...
P. Augustin A. Pop.

Lupta pentru dominațiune dela Senat. Incepându-se Vineria trecută discuția generală asupra proiectului de Constituție, incinta Senatului s'a prefăcut într'un teren de luptă a arhierilor bisericii ortodoxe pentru „dominațiune“.

Dupăcum se știe proiectul guvernului asigură acestei biserici o „întăietate“ — după cuprins deplin identică cu „dominațiunea“ din vechea Constituție —, dar ortodoxismul se arată a fi nemulțumit și până acum trei arhierii au luat cuvântul pentru a cere păstrarea formulei vechi de „biserică dominantă“. Au vorbit mitropolitul-primat, mitropolitul Bălan și episcopul Ivan dela Cluj. Ca argument s'au invocat lucruri auzite de atâtea-ori, că „ortodoxia a plămădit sufletul românesc“, că „ea l-a hrănit în cursul veacurilor“ și mai presus de toate, că „a creat chiar sufletul unitar al neamului nostru“ — lucruri, cari dacă trebuiesc repetate mereu, înseamnă, că pot fi susținute numai foarte cu greu. Mitropolitul dela Sibiu, cel mai războinic și mai neodihnit dintre toți, care și-a permis o întreagă serie de atacuri la adresa bisericii noastre, a crezut, că poate întregi argumentele răsuflăte ale soților săi cu dispozițiile altor Constituții, a căror pildă ar putea să fie urmată la noi. A invocat deci Constituția Angliei și — vă rog să ne rădeți! — a Spaniei. Și dacă nu a invocat și alte pilde (!) înseamnă, că pe întreg rotogolul pământului n'a mai găsit nici o asemănare cu ceace vrea să hrăzească țării române. Polonia, Cehoslovacia și chiar și fanatică în ortodoxie Iugoslavia, cari și-au creat Constituțiile acum de curând, după război, precum și celelalte țări ale lumii cu Constituții mai vechi grăiesc toate împotriva dominațiunii cerute de I. Preasfințitul Sibiului. Iar că în Spania, catolică în întregime, și în Anglia, a cărei Constituție nu este tocmai de astăzi, mai poate fi vorba de o religie de stat ori de o lege dominantă, este cu totul altceva și a te provoca la aceste pilde înseamnă a te face de răs.

România de azi nu este Anglia și mai cu seamă nu este Spania. Și dacă în favorul Constituției ei din 1923 (!) se poate aduce vre-o pildă

din afară, ea nu poate fi căutată decât în țările cu cari ne asemănăm întru câtva și în Constituțiile cari s'au făcut acuma în urmă. Polonia, Cehoslovacia și Iugoslavia cu deosebire se impun pentru a fi consultate în scopul acesta.

Or, Constituțiile acestora spun următoarele:

Art. 124 al *Constituției polone* are acestea: „Confesiunea romano-catolică, fiind confesiunea majorității națiunii, exercită un rol preponderant (neasămănat mai puțin decât „întăietatea“) în stat între confesiunile cari se bucură de un tratament egal“. *Cehoslovacia* cu 80% catolici, prevede la art. 124 pur și simplu că: „Toate religiunile sunt egale în fața legii“. Iar art. 12 al *Constituției din Iugoslavia* — țară cu o majoritate ortodoxă aproape la fel cu a noastră — spune: „Confesiunile admise sunt egale în fața legii și pot exercita în mod public cultul lor“.

Așa stăm cu noile Constituții și așa stăm cu pretențiile absurde ale ortodoxismului nostru. Este deci absolut eschis, că vechea dominațiunea să mai poată intra în noua Constituție a țării.

Nou sinod diecezan.

E vorba de dieceza Gherlei, al cărei episcop Preasfințitul DR. IULIU HOSSU s'a hotărât să ceară de nou părerea clerului său asupra unor importante chestiuni la ordinea zilei. Salutând cu bucurie această mișcare, între preocupările care îl găsim și punctul referitor la „sprijinirea presei sănătoase“, reproducem aici în întregime convocatorul arhieresc, publicat în „Curierul creștin“ dela Gherla.

Venerați Frați!

Glasul supremei datorii, desprins din cuvintele Apostolului: „Luați aminte de voi și de toată turma, în care Spiritul Sfânt v'a pus pe voi episcopi...“ poruncitor mă îndeamnă să chem la sfat întreg clerul diecezan, prin reprezentanții săi, spre a căuta, împreună cu ei, căile cele mai sigure și mijloacele cele mai eficace, pentru a înfrunta cu bărbăție toate greutățile zilelor de azi, prin cari trece Biserica lui Dumnezeu, care o-a câștigat cu Sângele său, incredințată griiei și păstoririi noastre.

Pentru aceasta convoc dară sinodul diecezan pe ziua de 12 Aprilie a. e. în Gherla la reședința episcopescă, invitând pe toți Frații îndreptățiți în înțelesul Conciliului provincial I. t. III. c. IV., să se prezinte în 11 Aprilie la orele 4 p. m.

Chestiunile cari vor fi supuse discuțiunii Sinodului vor fi următoarele:

- Autonomia bisericii.
- Intensificarea apostolatului.
- Situația școalelor.
- Dotăția clerului.
- Regularea stolelor.
- Situația văduvelor și a orfanilor.
- Aronizarea nouă a protopopiatelor.
- Sprijinirea presei sănătoase.

Toate chestiunile aici înșirate vor fi așezate la dezbate temeinic în conferințele protopopești. Asemenea și alte chestiuni de ordin bisericesc obșteșc, de competența sinodului diecezan: cari împărtășite Ordinariatului, cu 8 zile înainte, vor putea forma obiect de discuție în sinod.

Mult Onorații Frați protopopi și administratorii protopopești vor trimite cu cea mai mare urgență: a) un raport detaliat despre starea protopopiatului; b) un conspect despre școale și starea lor; c) câte un conspect detaliat, complet și întru toate autentic din fiecare comună, despre stolele și competențele preoțești de orice natură. Este a-se evidențiat cât au fost înainte de război și cât sunt azi.

Pentru exactitate răspunde atât preotul local cât și protopopul districtual.

Cerșese binecuvântarea Atotputernicului Dumnezeu peste munca pregătitoare pentru sinod a Fraților mei.

Darul Domnului cu voi cu toți.

Gherla, la 1 Martie 1923.

Episcop Iuliu.

Revistă bisericească.

Dupăcum citim în Sionul Românesc, instalarea noilor prelați ai eparhiei lugojene (canonicii Ioan Madincea și Dr. Dănilă Fireza) s'a făcut cu solemnitatea obișnuită în ziua de 15 Februarie. — Le dorim și noi mulți ani cu bine și sănătate.

Din activitatea reuniunii de misiuni dela Lugoj mai crescăm cu bucurie misiunile poporate din Petromani (22—4 Febr.) și Coșteiu (23—6 Febr.), ambele în Banatul binisor avizat la atari acte de reînviere morală. La Petromani a predicat pâr. Augustin Radu și Dr. Gh. Fireza, iar la Coșteiu pâr. Augustin Pop și Dr. Nicolae Brinzeu, în ambele locuri cu rezultatele cele mai bune.

Dintr'o corespondență mai lungă asupra misiunilor dela Beiuș, reținem că ele au fost mai mult *exerciții spirituale* pentru preoțimea din părțile acelea. Cuvântările și meditațiile s'au ținut din partea alor 5 persoane, ceace nu credem a fi toamai potrivit cu scopul unor astfel de deprinderi, cari reclamă o îndrumare cât mai unitară. Lucrarea începută se va continua în conformitate cu dorințele episcopului diecezan, care — dupăcum se știe — ține foarte mult, ca clerul său să participe cât mai des la exerciții de această natură.

Gazetele ortodoxe dela noi publică mai nou un *memoriu al eparhiei clujene*, în care insistându-se asupra primejdiei ce amenință ortodoxismul din partea sectei „pocăitilor”, se cere revocarea ordinelor cari favorizează propaganda acestor sectari, „cari sunt o primejdie reală pentru întregitatea statului”.

Alegerea noilor episcopi ai bisericii ortodoxe se va face afirmative la sfârșitul acestei săptămâni. Basarabia e vorba că vrea să-și impună cu acest prilej, pentru cele două scaune (Cetatea Alba și Bălți), propriii candidați în persoana arhimandritului Scriban și a episcopului Puiu din Argeș, ceace ar fi provocat un conflict cu guvernul care nu admite să i-se forțeze mâna pe tema aceasta. Lucrurile pot să aibă deci o desfășurare destul de interesantă.

După datele ultimului recensământ, *catholicii din Cehoslovacia* reprezintă 80,0 din populația țării și cu toate acestea nimănu nu i-a trăsut prin minte să ceară în noua Constituție privilegiul de biserică „dominantă”.

Săptămâna politică.

În primele ședințe ale discuției generale asupra proiectului de Constituție *ciocnirea partidelor* a fost la Cameră de o violență extraordinară. Obstrucția opoziției, care a mers până la huiduirea primministrului Brătianu, pe care l-au împiedecat să vorbească, secundată de atitudinile puțin parlamentare ale majorității, și chiar a unor funcționari ai biroului, au provocat scene cum n'a mai văzut parlamentul român.

— Urmarea a fost, că o *întreagă serie de deputați opozițional au fost eschiși* de majoritate pe timp de săptămâni dela ședințele de Cameră. Aceștia sunt acum siliți să recurgă la mijlocul unor lupte afară de parlament și poate chiar a luptelor de stradă, ceace va îngreuna și mai mult situația politică a țării.

— Din primele zile opoziția a câștigat o însemnată întărire prin *ieșirea dlui Ciugureanu din partidul liberal*, care, renunțând la viceprezidenția Camerei, a trecut cu toți aderenții săi în tabăra opoziției. Nu e mirare deci, dacă partidele de opoziție, cari se lauda cu asentimentul țării întregi, nici pe departe nu se gândesc la o capitulare în fața atotputerniciei brătieniste.

— La Senat discuțiile s'au învârtit până acum cu deosebire în jurul regimului cultelor: un fel de *duel al a hierieiilor*. Din partea bisericii noastre au vorbit până acum pâr. mitropolit Vasile și Preasfințitul Lugojului, apărând cu tărie drepturile câștigate ale acestei biserici peste cari nu se poate trece la ordinea zilei. Probabil va mai lua cuvântul și pâr. episcop Iuliu al Gherlei.

— Peste orice așteptare, *refuzul Angorei* de a semna condițiile păcii dela Lausanne n'a zădărnici definitiv opera păcii. Contrapropunerile Turciei sunt ținute într'un ton împaciuitor și astfel aliații sunt dispuși a mai continua discuții asupra lor. Noile tratative ar fi să urmeze pe insula Prinkipo, dar pacea — de cumva se va ajunge la ea — se va semna totuși la Lausanne.

— În *raporturile franco germane* încă se poate constata o destindere în săptămâna din urmă. Franța și Belgia au declarat într'o conferență ținută la Bruxelles, că nici prin minte nu le trece să anexeze, dupăcum se svornise, definitiv teritoriile ocupate și aceasta a produs în Germania o ușurare simțită. Noi eschis deci, ca în curând să putem înregistra și alte semne de apropiere și împăcare.

— *Parlamentul bulgar a fost dizolvat* și pe ziua de 22 Aprilie s'au fixat noile alegeri. Mișcarea aceasta a produs și o mică remaniere a guvernului Stamboliisky, care a dat în judecată ministerul Ghesoff-Danefff din 1913 și pe acela alui Malinoff din 1918.

— La Helsingfors s'a ținut de curând o *conferință a statelor balcanice*, în care s'a hotărât încheierea grabnică a tratatelor comerciale, unificarea administrației porturilor și îmbunătățirea comunicațiilor între statele interesate.

— *Lenin a fost lovit de un atac de apoplexie*. De astădată guvernul sovietist a publicat un buletin medical.

Știri mărunte.

Personale. P. V. Ordinariat de Gherla a numit pe pâr. *Valentin Dragoș* de protopop al Surducului, pe pâr. *Alexandru Anca* din Chiraleș și pe pâr. *Ioan Marcu* din Hodod-Gurtelec de protopopi onorari, iar pe pâr. *Victor Avram* de adm. par. în Iojib.

— Capitlul mitropolitan a conferit dlui *Iosif Iustin Hossu*, funcționar la administrația centrală capitară, titlul de *inspector agronomic*. Aceasta în vederea meritelor câștigate în jurul moșiilor administrate de capitlu.

Concurse. P. V. Ordinariat de Lugoj publică, cu terminul de 31 Martie, concurs la postul de *advocat diecezan*.

— P. V. Ordinariat de Gherla publică, cu terminul de 15 Aprilie, concurs la parohiile *Buteasa* și *Buciumi* (ambele în prot. Șomcutei) și la parohia *Nețiu* (prot. Bistriței).

— P. V. Ordinariat arhidiecezan publică, cu terminul de 20 Aprilie, concurs la parohiile *Ulieșul mare* (prot. Pogăceaua) și *Șopter* (prot. Cătina).

Un nou congres al funcționarilor publici s'a ținut Dumineca trecută la București, în mijlocul unei atmosfere din cele mai încărcate. Cu prilejul unui alt congres d. ministru al finanțelor făcuse promisiunea, că proiectul de

Statul unic al funcționarilor va fi elaborat cu participarea reprezentanților autorizați ai „Uniunii generale”, ceace nu s'a făcut, și astfel proiectul comisiunii instituite de d. ministru prezintă confuziuni și lacune grave. Congresul a cerut stăruitor înlăturarea acestora și introducerea neîntârziată (începând chiar cu 1 Aprilie 1923) a noului statut.

Locale. Măine, Dumineca a patra a sf. Paresimi, va predica în catedrală pâr. *Dr. Augustin Tatar*, profesor al liceului de băeți.

— Săptămâna trecută s'au ținut pentru elevii școlilor noastre obișnuitele *exerciții spirituale*, încheiate cu primirea sfintelor taine. Cuvântările le-a rostit pentru elevii liceului de băeți pâr. Dr. Ioan Coltor, profesor al Academiei de teologie, iar pentru elevii școlii normale de învățători pâr. Iuliu Maior, profesor al liceului de băeți. Pentru elevele liceului de fete exercițiile urmează să fie ținute săptămâna ce vine.

— La *scrata artistică-literară* din Dumineca trecută a societății meseriașilor noștri a vorbit cu mult folos profesorul Dr. Ioan Coltor.

O plângere dreaptă. Ni-se cere publicarea următoarelor șire: Niște creștini români din părțile Sălajului au fost în ziua de 17 Febr. c. în Vistea de jos spre a colecta pentru o biserică unită. În stradă au întâlnit pe preotul ortodox Pavel Borzea, care era în tovărășia primarului. Cerând acestuia permisiune să colecteze, pâr. Borzea a spus, că „asta nu se poate odată cu capu”, apostrofând pe bieții oameni, că „umblă ca coldușii” (cerșitorii) deși „de-ai vostri (uniți!) nu sunt aici decât vre-o 20”. În urma acestor ieșiri, primarul terorizat a refuzat îngăduirea colectei, iar oamenii au plecat mâhniiți și scârbiți de o atare atitudine a unui preot român. — Fără comentariu.

† **Pâr. Vasile Pop**, parohul din Cristoițel (eparhia Gherlei), s'a stins la 28 Februarie c. în anul 69 al vieții și 45 al preoției sale cinșite. — Odihnească în pace!

† **Ionel Pop**, elev de clasa V liceală fiul preotului nostru din Vamoșodorheiu, s'a stins în 12 Februarie c. în vrâstă de 17 ani. — Fie-i partea cu dreptii!

Telefonul „Unirii”.

Gh. Iași. Nu putem publica cele trimise, fiindcă nu înțelegem să ne amestecăm activ în această mișcare, ale cărei ținte nemărturisite servesc cu totul altceva decât frumosul program alșat la colțuri de stradă.

„*Lumina Satelor*”. Sibiu. Nu putem crede, că DV., organ binecuvântat de mitropolitul Sibiului, să n'aveți cunoștință de ordinele strașnice ale episcopilor ortodocși, prin cari se oprește ca preoții acestei biserici să mai slujească împreună cu preoții de altă lege. Și dacă ordinul dat de curând în acelaș sens din partea episcopatului nostru totuși îl găsiți de rău, punându-l în în cărca Papei și spunând că „Papa lovește cu asta în datina veche, că preoții ortodocși cu cei uniți slujeau împreună masle, îngropăcuni, festanii” și cu deosebire că aceasta s'ar fi făcut „nu numai așa de-a fitca, ci cu un plan bine stăvilit” și aume de a trece pe Românii uniți, „la pateru Pișta al pașiștilor” unguri, este o obzăznicie din cele mai patente, și când lucrul acesta se face într'un organ pentru popor este chiar o ticăloșie fără păreche. — Halal de lumina ce se va răspândi pe satele ortodoxe prin jalnicul DVoastre „opaț”!

L. Vadu Crișului. „Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt” a spus sf. Pavel și vorbele lui sunt azi mai adevărate decât oricând. Cum însă în scrisul DV. mai nou sunt câteva idei, cari după părerea noastră „non expediunt” ne veți ierta dacă nu ne grăbim a le face loc în coloanele noastre. Lupta ce o dăm pe tema acestor mari chestiuni de principiu trebuie purtată și altfel din apropierea dușmanului și de aceea preferim a o face în întregime de acasă.

G. Rodna-veche. Partea de care ne scrieți nu mai avea legătură cu noul titlu și cu cele scrise de pâr. L. Și apoi e bine să ținem totdeauna seama de ceace se chiamă: „Ne quid nimis!”

L. Hususân Rog să Vă adresați în cauză la pâr. canonic C. Auner București (str. Esculap 5). Cele mai sigure informații le puteți avea dela dânsul.

C. Laslăul român. Din suma trimisă 50 Lei am trecut în restanța pe 1922, așa că pe anul crt. mai restăți cu Lei 50.

Dr. L. Canton-Ohio (America). Am primit suma trimisă și Vă mulțumim, rugându-Vă să ne mai câștigați și alte abonamente.

Dr. H. Turau-Severin. Mulțumim pentru supra-solvire și pentru cuvintele de îmbărbătare.

„VULTURUL“ Institut de credit și economii societate pe acții în Diciosânmărtin.

Convocator.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „VULTURUL“ s. p. a. în Diciosânmărtin, se invită cu toată onoarea în sensul §. 22 și următorii din statute

la a XVI-a adunare generală ordinară,

care se va ținea în Diciosânmărtin, la 11 April st. n. a. c. la 11 ore a. m. în localul institutului.

OBIECTELE SUNT:

1. Raportul consiliului de administrație, raportul comitetului de cenzori, bilanțul și darea absolutului, distribuirea profitului curat și fixarea marcelor de prezență pe anul 1923.

2. Intregirea consiliului de administrație.

3. Urcarea capitalului societar și schimbarea §. 5 din statute.

Domnii acționari cari voesc a participa la adunare, sunt rugați a-și depune la casa institutului nostru, sau la institutele membre ale „Solidarității“, acțiunile, eventual documentul de plenipotență, până la 8 April a. c. st. n.

Diciosânmărtin, la 9 Martie 1923.

„Vulturul“

institut de credit și economii societate pe acții.

Bilanț pe anul al XVI-lea de gestiune 1922.

Active.	C o n t o	B i l a n ț	Pasive.
Cassa în numerar	340,038'09	Capital societar	300,000'—
Cambii de bancă	1,411,541'50	Fond de rezervă	131,000'—
Imprumuturi hipotecare	54,987'—	Fond de penziune	42,000'— 173,000'—
Depuneri la Budapesta	10,000'—	Depuneri în libele	3,857,733'41
Efecte	75,000'—	„ „ Conto-Curent	529,842'95 4,387,576,36
Realități	25,000'—	Spese de întabulare	460'18
Conturi curente cu acop.	3,061,663'05	Dividendă neridicată	4,390'—
Diverse conturi debitoare	379,957'57	Deposite	398,640'91
		Interese transitoare	41,000'—
		Profit curat	53,119'76
	<u>5,358,187'21</u>		<u>5,358,187'21</u>
Eșite.	C o n t o p r o f i t	ș i p i e r d e r e	Intrate.
Interese la depuneri spre fructificare	97,517'42	Interese dela cambii	85,857'80
Salare: plata funcționarilor, direcțiunei și comitetului de cenzori	77,000'—	„ „ împrumuturi hipotecare	5,279'91
Spese curente	50,707'66	„ „ Conto-Curent	199,460'38
Porto postal	3,462'02	„ „ Efecte	4,896'32 295,494'41
Contribuțiune	18,197'29	Provisiuni	2,859'74
Profit curat	53,119,76	Chirie	1,650'—
	<u>300,004'15</u>		<u>300,004'15</u>

Diciosânmărtin, la 9 Martie 1923.

Alexandru Maior m. p.
președinte.

Gheorghe Todoran m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA:

Victor G. Maior m. p.
președinte.

George Săbău m. p.
vice-președinte.

Iuliu Laslo m. p.

Ioan Baia m. p. Gregoriu Șimon m. p.

Nic. Frâncu m. p.

Victor Muntean m. p.

Dănilă Boilă m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent și l'am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele iustitntului purtate în bună regulă.

Diciosânmărtin la 2 Martie 1923.

COMITETUL DE SUPRAVEGHERE:

A. C. Domșa m. p.
președinte.

Nicolau Todoran m. p.

Augustin Chețian m. p.

Todor Vasiu m. p.

Coman Petru m. p.

Raportul comitetului de cenzori.

Onorată adunare generală!

Avem onoare a Vă raporta că comitetul de cenzori în conformitate cu legea comercială în cursul anului 1922 a re-vidiat mai de multe ori cassa institutului, obligațiunile hipotecare, împrumuturile cambiale și de cont-curent și a revăzut toate cărțile de contabilitate a institutului „VULTURUL“ și întodeaunaa constatat punctualitate și ordine.

Valorile și documentele institutului sunt în consonanță cu inventarele și sunt bine grijite și în loc sigur așezate.

A cenzurat bilanțul anului 1922, contul profitului și pierderilor și confrontându-le din poziție în poziție cu cărțile principale și auxiliare, precum și cu estrasele referitoare le-a aflat exacte și conduse în sensul legii comerciale și a statutelor institutului.

Venitul curat de Lei 53.119.76 bani este real, prin urmare ne alăturăm și noi la raportul direcțiunei și propunerii aceleia referitor la împărțirea lui, rugându-Vă să binevoiți a ne da absolutul atât nouă cât și consiliului de administrație, primind proiectul referitor la împărțirea profitului net pe anul de gestiune 1922.

Diciosânmărtin, la 9 Martie 1923.

COMITETUL DE CENZORI.